

ВІДГУК

офіційного опонента **Глагощука Олександра Григоровича**

на дисертацію **Редькіної Марії Анатоліївни** на тему

«Методика визначення індивідуальної рухової активності

студентів у процесі фізичного виховання» представленої на здобуття

наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 –

теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)

Актуальність теми дослідження. Відомо, що всебічний гармонійний розвиток особистості забезпечує адекватна рухова активність, вона є одним із головних чинників, який визначає рівень здоров'я молоді. При цьому помічено, що врахування інтересів студентів при виборі рухових навантажень підвищує їх мотивацію до фізкультурно-оздоровчої діяльності в умовах секційної роботи та самостійних занять фізичними вправами.

У сучасних науково-методичних працях досить широко розглянуто питання виміру та оцінки режиму рухової активності, досліджено добовий та тижневий обсяги рухової активності осіб різного віку і фізичного стану за допомогою Фремінгемської методики. Сучасні наукові дослідження розкривають статево-вікові, професійно-прикладні, оздоровчі та інші аспекти різних за змістом видів рухової активності. При цьому більшість науковців акцентують увагу на можливостях підвищення рівня рухової активності молоді, тоді як питання управління руховою активністю студентів із використанням сучасних інфокомунікаційних технологій залишається недостатньо з'ясованим.

За даними ВООЗ, тижнева норма рухової активності людини віком від 17 до 64 років повинна складати щонайменше 150 хв. аеробних фізичних навантажень помірної інтенсивності, або не менше 75 хв. аеробних фізичних навантажень високої інтенсивності, або ж еквівалентне поєднання фізичних навантажень аеробного характеру помірної і високої інтенсивності. За даними Національної системи охорони здоров'я, людина щоденно повинна робити в середньому 10 000 кроків.

Однак означені норми рухової активності є середньостатистичними і не враховують індивідуальні особливості тих, хто займається. Зважаючи на те, що нормою рухової активності сучасної молоді вважають величину, котра повністю задовольняє біологічну потребу у русі, відповідає функціональним можливостям організму, сприяє покращенню показників здоров'я, фізичного розвитку та фізичної підготовленості, визначення оптимального обсягу рухової активності студентів у процесі фізичного виховання з урахуванням вихідного рівня цих показників є одним із важливих наукових завдань сьогодення. З огляду на зазначене, проблема планування фізичних навантажень та контроль за їх впливом на організм студентської молоді, яка порушена у дисертаційному дослідженні Редькіної Марії Анатоліївни, є актуальною.

Саме тому дисертантка зупинилася на вивченні методики визначення індивідуальної рухової активності студентів у процесі фізичного виховання, що є недостатньо розробленими та висвітленими у науковій літературі, проте представляють безсумнівний інтерес для практики. У дисертації акцентувалася увага на виявлення сучасних підходів по формуванню фізкультурно-оздоровчої активності студентів у вищих навчальних закладах, діагностику фізичного стану студентів, як основи програмування фізкультурно-оздоровчих занять у вищих закладах освіти, та методику формування умінь й навичок до самостійних занять фізичними вправами студентів вищого навчального закладу.

Тема дослідження є складовою частиною тематичного плану та загальної проблеми наукових досліджень Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова «Теорія і технологія навчання і виховання в системі народної освіти». Робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики фізичного виховання згідно з паспортом спеціальності п. 13 «Моніторинг, контроль і оцінювання результатів навчання фізичної культури, основ здорового способу життя» (протокол № 9 від 16 квітня 2008 р.).

Тему дисертації затверджено на Вченій раді Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 10 від 28 березня 2019 року) та узгоджено в Міжвідомчій раді з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології (протокол № 5 від 24 вересня 2019 року).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертаційна робота виконана згідно вимог і складається з переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів та висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Структура дисертаційної роботи продумана і логічна.

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, висвітлено зв'язок дослідження з науковими планами, програмами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, охарактеризовано методи дослідження, розкрито наукову новизну і практичне значення результатів дослідження, вказано сферу апробації та впровадження у практику отриманих результатів, подано інформацію про публікації автора.

У *першому розділі* подано результати аналізу сучасного підходу до педагогічного контролю у фізичному вихованні студентів закладів вищої освіти; охарактеризовано особливості фізичного та психоемоційного стану сучасної молоді; розкрито можливості урахування індивідуальної рухової активності як критерію оцінювання психофізичного стану студентів; вивчено досвід використання інфокомунікаційних технологій у процесі фізичного виховання здобувачів вищої освіти. Автор досить ґрунтовно розглядає існування різних сучасних методик, заснованих на інфокомунікаційних технологіях, але стверджує, що розробка і впровадження спеціальних комп'ютерних програм в освітній процес фізичного виховання забезпечить можливості об'єктивізації контролю за впливом фізичних навантажень на показники фізичного стану, прогнозування динаміки морфофункціональних зрушень в організмі, автоматизованого визначення індивідуального рівня рухової активності тих, хто займається, з урахуванням їх потреб і можливостей.

У *другому розділі* викладено загальну методика та етапи організації дослідження; подано результати констатувального етапу педагогічного експерименту, зокрема інформацію щодо мотиваційного, фізичного, психоемоційного стану та структури добової рухової активності молоді; досліджено взаємозв'язок рухової активності з морфофункціональними та руховими показниками студентів; розроблено і теоретично обґрунтовано методика визначення індивідуальної рухової активності студентів у процесі фізичного виховання; представлено комп'ютерну програму визначення індивідуальної рухової активності «Activity for Health» на основі вибору виду фізичних навантажень та врахування рівня здоров'я молоді; визначено організаційно-педагогічні умови підвищення ефективності фізичного виховання студентів на основі використання інфокомунікаційних технологій.

Дисертантом визначено, що підвищення ефективності фізичного виховання студентів на основі використання інфокомунікаційних технологій передбачає дотримання таких організаційно-педагогічних умов як: формування позитивної мотивації у студентів до рухової активності; створення відповідного програмного забезпечення та забезпечення готовності викладачів та студентів до його застосування в освітньому процесі; реалізація індивідуального і диференційованого підходів у залученні студентів до рухової діяльності з урахуванням показників фізичного стану та фізкультурно-спортивних інтересів; реалізація соціальних, дидактичних та специфічних принципів у процесі фізичного виховання; активізація пізнавальної діяльності у студентів та створення креативного освітнього середовища фізичного виховання; формування сприятливої соціально-психологічної атмосфери, позитивного настрою студентів на використання комп'ютерних технологій у фізичному вихованні; забезпечення зацікавленості молоді в отриманні об'єктивної інформації про реальний стан здоров'я та рівень рухової активності; створення системи об'єктивного контролю та оцінювання індивідуальної рухової активності студентів у процесі фізичного виховання.

У *третьому розділі* представлено критерії оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі фізичного виховання з урахуванням індивідуального рівня рухової активності; подано результати формувального етапу педагогічного експерименту.

З метою забезпечення комплексного та об'єктивного педагогічного контролю розроблено структуру оцінювання успішності студентів у процесі фізичного виховання з урахуванням індивідуального рівня рухової активності, що включає: мотиваційний, когнітивний, практичний компоненти. Визначено, що критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі фізичного виховання з урахуванням індивідуального рівня рухової активності молоді у процесі фізичного виховання є: мотиваційно-потребнісний; знаннєвий; діяльнісний. При цьому запропонована трирівнева оцінка навчальних досягнень студентів з урахуванням індивідуальної рухової активності за 100-бальною шкалою, що передбачає задовільний, середній, високий рівні.

Проведений педагогічний експеримент дав змогу отримати дані щодо ефективності методики, запропонованої дисертантом.

Таким чином, ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, можна вважати достатньою.

Достовірність результатів дослідження та їх новизна.
Достовірність результатів дослідження забезпечена теоретичним і методологічним обґрунтуванням основних положень, достатньою кількістю фактичного матеріалу, отриманого в процесі спостережень і експериментальних досліджень, репрезентативною вибіркою учасників педагогічного експерименту та його результатами. Аналіз дисертації свідчить про те, що М.А. Редькіна володіє методами теоретичного аналізу, систематизації і зіставлення добутих даних. Дисертант вміло поєднує теоретичний аналіз і узагальнення даних з такими методами дослідження як тестування, педагогічний експеримент.

Найважливішими положеннями ***наукової новизни*** дисертації М.А. Редькіної, на нашу думку, є те, що їй вдалося обґрунтувати методику

визначення індивідуальної рухової активності студентів у процесі фізичного виховання з урахуванням найбільш інформативних показників фізичного стану; розроблено комп'ютерну програму визначення індивідуальної рухової активності «Activity for Health» на основі вибору виду рухових навантажень та урахування рівня здоров'я молоді; визначено показники здоров'я та фізичної підготовленості, рівень яких найбільше залежить від рівня рухової активності студентів; запропоновано критерії оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі фізичного виховання з урахуванням індивідуального рівня рухової активності. Удосконалено питання моніторингу індивідуальної рухової активності студентської молоді в процесі фізичного виховання; організації занять фізичними вправами з урахуванням мотиваційного та фізичного стану студентів. Подальшого розвитку набули можливості використання сучасних інфокомунікаційних технологій у процесі фізичного виховання, питання підвищення ефективності занять фізичними вправами в умовах закладів вищої освіти та об'єктивності педагогічного контролю.

Практичне значення результатів дослідження полягає у впровадженні методики визначення індивідуальної рухової активності студентів у процесі фізичного виховання з урахуванням найбільш інформативних показників фізичного стану і вільного вибору виду фізичних навантажень та підтвердженні її ефективності у результаті впровадження комп'ютерної програми «Activity for Health» в освітній процес Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка № 07-10/1329 від 20 лютого 2020 р.), Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (довідка № 1363 від 21 травня 2020 року), Житомирського національного агроекологічного університету (довідка № 1310/01-17 від 02 червня 2020 року).

Отриманий матеріал упроваджено в лекційний курс дисциплін «Теорія і методика фізичного виховання», «Теорія і методика оздоровчої фізичної культури» для студентів факультету фізичного виховання, спорту та здоров'я

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (довідка № 07-10/1329 від 20 лютого 2020 р.).

Основні результати дослідження можуть використовуватися для підвищення ефективності процесу фізичного виховання студентів та школярів, у процесі навчання студентів закладів вищої освіти фізкультурного профілю, слухачів курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації вчителів фізичної культури, викладачів фізичного виховання.

За результатами дослідження Редькіна М.А. опублікувала 9 наукових статей, 7 з яких є одноосібними; 6 статей надруковано у фахових виданнях України, 1 стаття опублікована у зарубіжному фаховому науковому виданні.

Автореферат дисертації оформлений у відповідності з вимогами Міністерства освіти і науки України і у повному обсязі розкриває суть дисертаційної роботи, відповідає положенням, які виносяться на захист, досить повно відображають результати дослідження.

В цілому дисертація Редькіної Марії Анатоліївни свідчить про високий рівень підготовки, вона володіє певною мірою методикою проведення дослідження і творчо здійснила підхід до розв'язання основних завдань.

Позитивно оцінюючи наукове та практичне значення отриманих дисертанткою результатів, слід відмітити ряд дискусійних моментів та зауважень, а саме :

1. При використанні Флемінгемської методики в аналізі добової рухової активності не враховано такий показник діяльності студентської молоді як післянавчальна професійна діяльність, яка займає велику частку студентського життя;

2. Проведення дослідження з визначення індивідуальної рухової активності тільки зі студентами I курсу не є коректним. Сучасні психологи стверджують, що більшість першокурсників першу чверть, а то і перший семестр (враховуючи індивідуальний психічний стан), проходять процес адаптації до нових умов студентського життя;

3. У підрозділі 2.2. «Дослідження мотивації, фізичного, психоемоційного стану та рухової активності» відсутня інформація про фізкультурну та оздоровчу компетенції як складові професійної компетенції, яка повинна слугувати одним з основних мотиваційних факторів до майбутньої професійної діяльності;

4. В дисертації є неспівпадіння в назвах підрозділів у змісті та у тексті дисертації, а саме в підрозділах 2.4. та 3.2.;

5. В таблиці 3.2. (стор. 169) до компоненту оцінювання «мотиваційний» віднесено виконання фізичних вправ, що є складовою практичного оцінювання. Ставлення до занять – мотиваційний компонент, виконання вправ – практичний (діяльнісний) компонент;

6. У дисертації та авторефераті дисертації, на жаль, зустрічаються неточності в термінології, технічні недоліки та помилки.

Більшість висловлених зауважень є дискусійними і в цілому не знижують загальної позитивної оцінки роботи. Вважаємо, що дисертаційне дослідження Марії Анатоліївни Редькіної є самостійною завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані теоретичні та експериментальні результати, що в сукупності вирішують наукову задачу в галузі фізичного виховання студентської молоді.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Редькіної Марії Анатоліївни на тему «Методика визначення індивідуальної рухової активності студентів у процесі фізичного виховання» є завершеним науковим дослідженням. За своєю актуальністю, методичним рівнем, науковою новизною та практичною значимістю дисертаційне дослідження відповідає вимогам п.п. 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 року № 656, від 30 грудня 2015 року № 1159, від 27 липня 2016 року №567 та від 20 листопада 2019 року № 943), що дає підстави для присудження Редькіній Марії Анатоліївни

наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я).

Офіційний опонент

Завідувач кафедри
фізичного виховання
Дніпровського державного
технічного університету,
кандидат педагогічних наук, доцент

 О.Г. Глагошук

Підпис засвідчує:

Начальник відділу кадрів
Дніпровського державного
технічного університету

І.І. Лесова

Уч. секретар А.А. Серокіна

